

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Posamične šte. se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nč. (10 stot.)
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglas po 8 st. mm. smrtne, zahteve, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvu lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiisi se ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.
Poštno-branilnični račun šte. 841-652. TELEFON 31. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Koroški deželni zbor.

CELOVEC 26. (Kor.) Deželni zbor razpravlja o proračunu. Na današnji seji je poslanec Graienauer (S. L. S.) poudarjal pomanjkljivost razdelitve volilnih okrajev za državni in deželni zbor in opozarjal na dejstvo, da imajo Slovenci, kljub temu da tvorijo 30%, vsega prebivalstva na Koroškem, samo dva deželnozborna mandata. Govornik se je pritoževal tudi nad nepravilnim postopanjem deželno-kulturnega sveta pri razdeljevanju podpor med nemške in slovenske kmete.

Predsednik deželno-kulturnega sveta, posl. Hönlinger je odgovarjal na razne napade na deželni odbor in zavračal zlasti „nepravilne obdolžitve“ proti koroški deželni upravi v znanj knjigi „Aus dem Wilsjet Karnten“ in v „Miru“.

Ogrska magnatska zbornica.

BUDIMPEŠTA 26. (Kor.) Predsednik baron Josika odpravi sejo ob 11 dopoldne. Zbornica jako dobro obiskana. Navzoči vsi ministri. Po prečitanih dolhili vlog se je predsednik spominjal zločinskega atentata na debrecanskega škofa Miklossija in izrazil svoje ogorčenje nad dejanjem.

Grci Karolyi je interpeliral vlado glede pogajanj z voditelji Rumunov in poudarjal, da napravljajo pogajanja pri vseh onih, ki ne poznajo razmer, vito, kakor da bi bile narodnosti na Ogrskem zatirane. Vpraša tudi grca Tisza, kako je mogoče, da bi avstrijski poslanik v Bukarešti z uspehom zastopal politiko, ki bo odgovarjala naziranjem ogrske vlade.

Grci Tisza je v daljšem govoru energično protestiral proti očitjanju, da bi bile narodnosti na Ogrskem zatirane. Če pa streme iste po takim zboljšanju svojega položaja, ki ne bi kršilo ogrske narodne države, potem ima tega nihče ne more braniti. Ministriški predsednik izjavlja, da nikdar ni izjavil, da ne bo izvedel zakona iz leta 1907. Ogrska vlada bo lojalno in korektno izvedla ta zakon in popolnoma varovala v tem oziru interese ogrsko govorečih otrok. V to svrhu hoče ustanoviti v krajih, kjer je večje število madžarskih otrok, madžarske šole. Očitajo, da bo morala napake, ki jih je napravila avstrijska zunanja politika, plačati sedaj ogrska vlada in sicer s sporazumom z Rumuni, mora govornik odločno zavračati. Vlada bo sklenila z Rumuni na vsak način sporazum le tedaj, če se bo to strinjalo s stališčem ogrske narodne politike.

Odprava enoletnega prostovoljstva?

BUDIMPEŠTA 26. (Izv.) „Az Est“ prinaša senzacionalno vest, da namerava vojna uprava odpraviti enoletno prostovoljstvo in je nadomestiti z 2letnim. Mladenci, ki imajo potrebno kvalifikacijo, bi delali po enem letu običniški izpit in služili v drugem letu kot kadeti oz. praporščaki. Kdor ne bi napravil izpita, bi služil drugo leto kot podčastnik.

Sporazum med Čehi in Nemci v Budjejevicah.

BUDJEJEVICE 26. (Izv.) Danes se je vršila slavnostna seja občinskega odbora, v kateri je bil slovesno proklamiran sporazum med Čehi in Nemci v Budjejevicah. Sporazum se tiče zlasti udeležbe obeh narodnosti pri občinski upravi.

Druga manifestacija brezposelnih na Dunaju.

DUNAJ 26. (Kor.) Danes dopoldne se je vršila na Ringstrasse druga manifestacija brezposelnih in sicer v popolnem redu. Spreved, ki se ga je udeležilo okoli 5-6.000 ljudi in ki je trajal pol ure, se je pomikal čez Ring proti dvorani Wimberger, kjer se je vršilo zborovanje. Za red so skrbeli socialistični poslanci.

Izza tiskarskega tarifnega gibanja.

LITOMERICE 26. (Izv.) Včeraj in danes se je vršila pred tukajšnjo poroto razprava proti agentu Pavlu Keillingu, ki je v nekem konfliktu s stavkujočimi črkostavci ustrelil strojnika Schlingerja. Keilling je bil obtožen radi umora, a se je zagovarjal v silobranu. — Porotniki so vprašanje glede umora soglasno zavržili, potrdili pa so soglasno vprašanje glede uboja, a s pristavkom, da je izvršil Keilling svoje dejanje v silobranu. Na vprašanje, ali je ravnal Keilling proti varnosti življenja, so porotniki odgovorili z 8 da in 4 ne. Sodišče je obtožbenca nato obsodilo na 8 mesecev strogega zapora. Državno pravdnštvo je priglasilo ničnostno pritožbo.

Dva Slovenci ponesrečila v rudokopu.

LJUBNO 26. (Izv.) V rudokopu Seegraben se je zgodila sredi velika nesreča. V

nekem rovu se je namreč podrl stop in zakopal Slovenca Petra Kolmana in Jakoba Gorjupa. Kolmana so po 6 urah potegnili živega izpod razvalin. O polnoči so prišli tudi še do Gorjupa, a se je v tem trenutku strop zopet udrl in nesrečnega vnovič zakopal. Po 13 urah napornega dela se je končno pos. ečilo izkoptati iz razvalin tudi Gorjupa, ki je nevarno ranjen, a je še vedno upanje, da ga zdravniki ohranijo pri življenju.

Strašna eksplozija.

BERLIN 26. (Kor.) V tovarni za izdelovanje anilina v Rummelsburgu je prišlo danes do strahovite eksplozije. Število mrtvih znaša 12, težko ranjenih je 8. Bili se je, da leži pod razvalinami še več mrtvih in ranjenih. Eksplozija je nekl kotel.

BERLIN 26. (Izv.) Po dosedanjih poročilih je bilo pri eksploziji v Rummelsburgu ubitih 7 delavcev, 3 pogrešajo, 7 je nevarno, 2 pa lahko ranjena.

Dvoboj s smrtnim izidom.

METZ 26. (Kor.) Danes dopoldne se je vršil v gozdu Orly pri Metz med poročnikoma Lavalette in Haage 98. pešpolka, dvoboj s samokresom. Haage se je mrtve zgrudil na tla. Vzrok dvoboja je bila neka težka obdolžitev. — Podrobnosti še niso znane.

Srbija želi korekturo severne albanske meje.

BELGRAD 26. (Izv.) „Tribuna“ poroča: Vlada pripravlja memorandum na veleliste, v katerem bo prosila za korekturo severne albanske meje, kar bo ratačno utemeljila.

Izredni ruski ministriški svet.

PETROGRAD 26. (Izv.) Danes se je vršil pod carjevim predsedstvom izredni ministriški svet, na katerem je car poudarjal potrebo dobrih odnosov med duma in vlado. Svaril je ministre, naj nikar po nepotrebnem ne izživajo konfliktov z duma.

Rumunski politiki v Belgradu.

BELGRAD 26. (Izv.) Prihodnje dni prispe semkaj več odličnih rumunskih politikov, med njimi več bivših ministrov, da se osebno seznanijo s poslanci srbske skupščine. Belgrajska občina in prebivalstvo pripravljata Rumunom slajen sprejem.

Reorganizacija črnogorske armade.

CETINJE 26. (Izv.) Semkaj je prislo 17 višjih srbskih oficirjev, da izvrše reorganizacijo črnogorske armade.

Albanci na Dunaju.

DUNAJ 26. (Izv.) Albanska deputacija, ki je prislopa sredi na semkaj, je bila sprejeta naravnost s kuzjimi častmi. Na kolo dvoru so jo pričakovali reprezentantje zunanje ministristva in Essad paša je dobil c. kr. stotnika za osebnega adjutanta. Opoldne je bila albanska gospoda pri grcu Berchtoldu, ob 5 pa pri dicerju v Schönbrunnu pri cesaraki mizi. Jutri odidejo Albanci v Dunajsko Novomesto, da si ogledajo tam aeroplane in artiljerijske arzenale. V soboto bo sprejet Essad paša od cesarja v posebnem avdicijcu, v nedeljo pa odide deputacija preko Trsta v Drač.

Essad paša je izjavil danes žurnalistom, da se bo albanska vlada konstituirala takoj po prihodu princa Wieda v Drač. Vlada sistem bo mešan. Knezu bosta stala ob strani ministriški svet in pa senat, obstoječ iz 10-25 članov, od katerih bo polovica voljenih. Konstitucionalno da je v Albaniji nemogoče vladata. Po prihodu princa Wieda se bo takoj organizirala tudi armada in Essad paša upa, da bo imela Albanija okoli 50.000 vojakov. Istočasno se razglasi tudi od vetil izdelani statut, po katerem ostane mednarodna kontrolna komisija v Albaniji še 10 let, a bo imela le posvetovalno pravico.

Princ Wied prispe v Trst dne 5. marca zjutraj. Za njegov prihod je sestavljen suverenzki ceremonijel. Vse bojne ladje, ki se bodo nahajale v tržaški luki, razobesijo takozvano veliko galo. Na glavnih jamborih bodo nove albanske narodne zastave, katere je izgotovili neki berlinski prciotser. Ob trenutku prihoda princa Wieda izstrelje ladje 21 strelcev; moštvo in oficirji bodo imeli ves dan galo. Topovski pozdrav se ponovi, ko princ Wied na vojni ladji „Taurus“ zapusti Trst in se odpelje v Drač.

Goriški deželni zbor.

GORICA 26. (Kor.) Današnje, VIII. seje deželnega zbora se je udeležilo 28 poslancev. Na dnevnem redu so bila poročila deželnega odbora glede prodaje dela onih posestev, ki so bila kupljena svojačasno za zgradbo nove vojaške bolnišnice, potem najetja posojila za pokritje stroškov za zgrad-

bo vojaške bolnišnice in presežnih stroškov pri gradbi deželne umobolnice, dalje poročilo glede prodaje stavb stare vojaške bolnišnice in končno glede zakonskega načrta o odškodnini za pučevanje verouka v ljudskih šolah. Predlog glede prodaje onih zemljišč, ki se also porabila pri gradnji vojaške bolnišnice, je bil sprejet, dočim so bili ostali trije predlogi izročeni tozadevnim odtokom. Ostala poročila deželnega odbora so se tičala proračuna deželne zavarovalnice za živino, reforme zimskih tečajev na deželni poljedelski šoli in življenja hranarine za odgucanje in nekaterih prečenj za podpore.

Predlog glede uvrstitve ceste Kapriva—Vipulzano med okrajne ceste, je bil sprejet. Pravit, šolski in finančni odtok so poročali o celi vrsti prečenj za podpore in o računskih zaključkih, izmed katerih so bili nekateri sprejeti, ostali pa izročeni deželnemu odboru v rešitev; glede ostalih se je prešlo na dnevni red.

Daljša debata se je razvila o poročilu šolskega odseka, — referent poslanec Dominko, — glede memoranda slovenskega učiteljskega o izenačenju rjih prejemkov z onimi državnih uradnikov širih spodnjih razredov. Predlog poročevalca, naj se izviši ureditev tega vprašanja brez privzetka okrajnih šolskih fondov, je naletel pri Italijanih na hud odpor. Italijeni so namreč zahtevali, naj se izpusti dotični pristavek.

Pri glasovanju je 14 Slovencev glasovalo za nesprenmenjeni predlog, 13 Italijanov proti. Deželni glavar ni glasoval. Ko so slovenski poslanci nato izjavili, da je predlog sprejet, so zavzeli Italijani stališče, da je smatrati glasom § 14 poslovnega reda samo one predloge za sprejete, za katere glasuje večina navzočih poslancev. Ker pa je z deželnim glavarjem vred navzočih 28 poslancev, se mora smatrati predlog za odklonjen. Slovenci za trenutek na to niso reagirali, nakar je proglasil deželni glavar predlog za odklonjen.

Pred zaključkom se je so se Slovenci zopet pečali s tem vprašanjem in zahtevali od deželnega glavarja korekturo njegove enunciacije, ker je nedvomno, da se pri konstituiranju glasovnega razmerja ni oziirati na število navzočih, ampak na število glasujočih. Ker deželni glavar, kakor je sam izjavil, ni glasoval, je smatrati Domlakov predlog za sprejet.

Tudi to naziranje je naletelo pri Italijanih na odpor.

Ker pristavek „brez privzetka okrajnih šolskih fondov“ nima principijelnega pomena, so slovenski poslanci končno opustili zahtevo korekture.

Nujne predloge so vložili in utemeljevali: posl. Kovač glede visokih, od okrajnega šolskega sveta za goriško okolico v svrhu pokritja njegovih dolgov sklenjenih doklad (160%), dr. Gregorin glede zgradbe železnice med Stanjelom in Divačo, Pettarin glede sklenitve novega zakona, v katerem naj bi bila dočočila glede uprave kopalniških zavodov v Gračežu. Predlogi so bili izročeni deloma deželnemu odboru, deloma kompetentnim odtokom.

Končno je še posl. Fon utemeljeval svoje navadne predloge glede sklenitve zakona za čebelarstvo in živinorejo.

Prihodnja seja v soboto ob 10 dopoldne.

O notarskih razmerah na Primorskem.

O notarjih se pri nas malo govori, če manj piše. Človek bi po tem sodil, da je v tem c. kr. „privilegiranim“ stanu vse v tako vzornem redu, kot nikjer drugod. Tako mislijo ljudje, ki poznajo naše notarje samo na zunan, ki jim je po povsem tuja notranjost notarskega usvoja na Primorskem.

Kdor pozna količnik razmere, lahko pribeje, da je na splošno notarijat pri nas zavojen, da izgublja z vsakim drem na ugledu in vrednosti. — Največ krivde na tej vedno bolj se razvijajoči galobli je tako važne institucije zadeva nadzorovalna oblastva. Ni je menda dežele, kjer bi se sodni dvori tako malo brigali za svoje po zakonu jim pristojne nadzorovalne in disciplinarne pravice in dolžnosti napram notarjem, kot ravno pri nas. Popustljivost od strani nadzorovalnih oblast napram notarski zbornici ima za posledico popustljivost zbornice napram posameznikom, in končna neizogibna posledica je: splošen nered, rapidno propadanje moči in ugleda notarskega stanu.

Veljavni notarski red datira iz leta 1871., je torej precej zastarel. Po njem c. kr. notar lahko izvršuje svoje uradne posle, dokler se more gibati. Starost ne igra nobene vloge. Zato imamo tudi v okolici tržaškega višjega deželnega sodišča, nad 80 let stare notarje, ki se še vedno ne morejo sprijazniti z mi-

sljo, da bi bilo v interesu stanu in splošnosti, napraviti prostor mlajšim. Še več! § 169. notarskega reda govori sicer jasno in odločno, kaj je dolžnost zbornice in predsednikov sodnih dvorov I. in II. instance v slučaju, da je notar trajno nezmožen za opravljanje svoje službe, a vendar je žalostno dejstvo, da trpi pri nas kot notarja 85letnega, neozdravljivo bolnega in za vsako delo absolutno nezmožnega starčka, v čegar imenu dela in opravlja vse notarske posle že 4 rec štiri leta substitut! — Ze ta slučaj zadostno osvetljuje notarske razmere na Primorskem. Čemu imamo vendar zakon, ako ga lahko gazijo z nogami celo oni, ki bi morali biti njegovi predstavitelji in čuvarji?

Meseca aprila lanijskega leta je pobegnil iz Pirana notar Lorenzini. Poneveril je par stoisočakov in — izginil. Eno leto bo kmalu, a mesto še vedno ni razpisano, niti se ni vršila proti ubeglemu notarju disciplinarna preiskava. Zakaj, je nerazumljivo. Ze dejstvo, da je mož svojevoljno zapustil svoje uradno mesto in se tekom enega leta ni več vrnil, je več kot zadostni vzrok za njegovo discipliniranje. Prekiniti disciplinarno postopanje in čakati, da se prej izvede še kazensko postopanje, je popolnoma odveč in nezakolono. Za disciplinno odstavitev vendar zado stujejo disciplinarnemu sodišču dejstva, k kazensko niso niti kazniva. Le v slučaju ako bi bila notarjeva odstavitev odvisna in mogoča edino le valed onega kazenskega dejanja, radi katerega je vpeljana proti njemu kazensko postopanje, bi se moralo prekiniti disciplinarno postopanje do končnega kazenskega postopanja. § 167. odst. 2. notarskega reda govori jasno in prečno! — Da se vzlic tem zakonitim določbam odlašajo skoro leto dni z odstavitvijo ubeglega notarja in z razpisom izpraznjenega mesta mora imeti visoko višje deželno sodišče posebne vzroke!

Nekam slična je zgodovina suspendiranja nega notarja v Kopru. Da se bo zavedalaje bolj na dolgo zavlekl, postavili so m substituta — trdega koprškega Italijana, katerega zoročniki so baje glaval stebri latskega Italijanstva. Tudi v tem slučaju bi se bil lahko storil odločen korak, brez clacanja in čakanja. — Res čudno! Ni dolgo, da je bil slovenski sodnik radi nedolžnega zbadanja v par mesecih discipliniran in definitivno odstavljen, c. kr. notarjem (tu gre slučajno za same Italijane!) pa se tako velikodušno prizanaša! Majhne tatove obešajo velike pa izpuščajo....

Trst ima 7 notarjev in še ti menda tožijo, da so brez dela. To je tudi umljivo in naravno ter bo trajalo tako dolgo, dokler ne bodo začutili v sebi toliko stanovskega ponosa, da ne bodo hlapčevali drugim, da ne bodo za par grošev podpisovali in sprejemali med svoje notarske spise v nenotarskih pisarnah napravljene „notarske akte“. Dasi je tako postopanje disciplinarno nedopustno in kaznivo, se vendar nihče ne zgane. Ni čudno, če močli zbornica, ki obstoji skoro iz samih tržaških notarjev, od katerih se ne more zahtevati, da bi bili lastni sodniki. Pač pa bi morali napraviti red kompetentni sodni dvori! — Vsa one pogodbe, ki so po zakonu pridržane izključno notarjem, naj bi delali tudi res notarji!

Da se to ne godi, kriva je deloma komodnost, največ pa premajhno število tržaških notarjev. Naravnost čuditi se moramo, ako primerjamo število notarskih mest v Trstu z onim v drugih mestih. Ko jih ima Trst samo 7, šteje jih Dunaj 65, Gradec 10, Ljubljana z Vrhniko 6 in Gorica 4. Od leta 1854. do danes se je število notarskih mest skoro v vseh večjih mestih najmanj podvojilo, v Trstu pa se je za eno mesto zmanjšalo. Vze to valic neoporečnemu dejstvu, da je Trst v zadnjih 50 letih razmeroma najbolj napredoval in da so zlasti notarske agende močno narastle. Le na ta način, da se število tržaških notarskih mest postavi v pravično razmerje z notarskimi posli, ki jih daje mesto z okolico, je mogoče, pomagati tržaškemu notarskemu življu zopet do one moči in vrednosti, ki mu priiše po zakonu.

Mnogo, mnogo bi se dalo še povedati — zlasti v jezikovnem pogledu. Za enkrat pa počakamo, da sadovi še bolj dozore. Mogoče je tudi, da je med tem — kar bi bilo skrajni čas — morda dal faktorji zganajo in napravijo konec nezmožnim, nezakonitim, justici in davkoplačevalcem se rogačim notarskim razmeram na Primorskem!

Ponemčevanje na Koroškem.

I.

Gospod dr. Rožič je imel pred kratkim v Gorici zanimivo predavanje o vzkrokih nazadovanja koroških Slovencev. Glasom po-

ročila v „Slov. Narodu“ je navel sledeče glavne vzroke: Nemški politični in gospodarski pritisk in odvisnost slovenskih kmetov od nemških veleposesnikov, trgovcev in nemških denarnih zavodov, nemško nasilstvo proti šoli, za katero se morajo Slovenci ravnati kot za vsakdanji kruh, državnozbornski vojni nered, po katerem morejo dobiti Slovenci svojega zastopnika le v enem okraju in še ta ni zagotovljen, v 5 volilnih okrajih pa so razdeljeni tako, da so v manjšini; vsem tem vzrokom se pridružuje v izdatni meri še alkohol.

Razveseljevo znamenje je, da so se v zadnjem času začeli nekateri posamezniki tako resno baviti s koroškim vprašanjem. „Aus dem Wälder Kärnten“ je naša najboljša informativna knjiga o koroškem pomembnem sistemu v šoli, justici, upravi in politiki. Predavanje g. dr. Rožiča pa je poskus, podati analizo tistih sil, ki povzročajo germanizacijo slovenskega Gorotana. Taka analiza je nujno potrebna, kajti pozati moramo prave vzroke, če hočemo izbrati za svoje obrambno delo prava sredstva.

Radi tega nam po kuš g. dr. Rožiča tako ugaša. S tem ne pravimo, da je izpustil snov svojega predmeta, t. j., da je podal vse glavne vzroke koroške germanizacije. Po našem mnenju bi bil moral g. predavatelj med vzroke brezdomno navesti tudi nezavednost in pojasniti, kateri razlogi so jo omogočili, in pa gospodarsko nerazvitost slovenskega prebivalstva, ki se javlja v enoslojnosti, t. j. v enostranskem agrarizmu in pomanjkanju meščanstva. O teh dveh virkih hočemo mi tukaj govoriti.

Koroška nezavednost se po našem mnenju daje najpraviše razložiti iz geografske strukture dežele, ki je smerodajno vplivala na ves zgodovinski in socialni razvoj prebivalstva. Dobro namreč poudarja Wilhelm Heinz v spisu „Südösterreich — ein deutsch-wirtschaftliches Zukunftsgebiet“, da je Koroška po Karavankah popolnoma odrezana od ostalih slovenskih dežel in da so se zato gospodarski kulturni in družabni stiki vrtili le z Nemci. Geografska struktura torej je povzročila, da so koroški Slovenci že od nekdaj bolj gravitirali k nemškemu sodeželanom, nego k slovenskim sorojakom. Zato nam bo razumljiva sledeča navada, o kateri poroča Urban Jarnik v „Andeutungen über Kärntens Germanisierung“, navada, ki nam je, kakor po pravici radi Ante Beg, škodljiva več, nego šole in oblastalje. Več stoletij je bil namreč pri slovenskih kmetih običaj, da so dajali svoje otroke k Nemcem v službo, da se nauče nemški. To pa je imelo jako pogosto za posledico mešane zakone in mešane rodbine, ki so se v nekoliko pokolenjih pomnožile.

Ta gravitacijska sila, ki je od nekdaj približevala Korošce k nemškemu sodeželanom, nam nudi jasno razlago, zakaj je zadelo slovensko narodnostno gibanje ravno tu na najhujše ovire. Kajti l. 1861 je bilo na slovenskem Koroškem poleg 28 čisto slovenskih šol že 56 utrakvističnih. Koroški kmet bi bil pač lahko izhajal brez utrakvističnih šol, ekonomske potrebe ga niso silele k njim. Toda tekom stoletij je nastala valed že omenjene gravitacije med Slovenci in Nemci neka skupnost in vzajemnost. Le to dejstvo nam pojasnjuje, kako je mogel nastati specijelno koroški tip „deutsch-slovenische Slovenen“. Agitacija sama bi gotovo ne zadostovala, če bi ne bile že naravne centrifugalne sile tako močne.

Z vidka teh historičnih in geografskih predpogojev pa tudi lahko razumemo, kako velikimi težavami se je moralo boriti slovensko narodnostno gibanje, ki se je začelo z romantiko. To gibanje je hotelo ustvariti zavest, da smo Štajerci, Korošci in Primorci ena jezikovna in kulturna celota. Korošci pa se je čutili bližjega nemškemu sosedu, nego slovenskemu rojaku. Sij ga niso družili s Slovenci drugih dežel nobene veri, Karavanke so stale kot kitajski zid med nami in njimi. Kultura, ki se je širila potom slovenske knjige, mu je bila neznanca. Poznal je le svoje na ečje. Z eno besedo: v slovenskem Korotanu je vladala nemška in ne slovenska kulturna sfera in zato ni bilo vez, ki bi jih vezale k slovenski narodni celoti. Kako važen moment je to, nam dokazujejo beneški Slovenci. L. 1866. je prišlo Beneško Italijo. Meja se je imela določiti po plebiscitu. Vsi Slovenci so glasovali za Italijo. Če vprašamo zakaj, je edini odgovor: Pripadali so k laški kulturni sferi, bolj so gravitirali k Vidmu, nego k Gorici in Ljubljani. Pa tudi iz Koroške lahko navedemo dokaz za svojo trditev: Na kranjski strani Karavank leži občina Jezersko, ki spada politično še k Koroški. Tu se prav nič ne pozna vpliv koroškega pomembčevalnega sistema.

Zato trdimo, da bi bilo nemogoče, da bi prišlo utrakvistične ljudske šole na Koroškem toliko zlih uspehov, če bi ne bile imele pripravljenih tal v zgodovinskem razvoju. Sij se je z njimi poskušalo tudi drugod, pa se niso obnesle. Sedaj imamo Slo-

veci več nego polovico vseh avstrijskih utrakvističnih šol in od teh večino zopet na Koroškem. To šolstvo je seveda germanizatorični proces silno pospešilo, deloma stema, da odpira dostop le k nemškimi kulturnim in izobraževalnim sredstvom — saj mnogokje samo raditegi niti latilce več ne poučujejo deloma pa s tendenco svoje vzgoje.

Kljub temu, da so bili glavni viri koroške narodne nezavednosti naravni, gledamo lahko ravno v tej točki v bodočnost z največjim samozaupanjem. Kajti predor skozi Karavanke je podrl zid med Korošci in ostalimi Slovenci; sedaj so na stežaj odprta vrata družabnim kulturnim in gospodarskim stikom s koroškimi Slovenci. Slovensko kulturno življenje tudi ni več tako neznanstvo, da bi ne moglo dobiti v svoje območje in področje slovenskega Korotana. Vse moremo, če le hočemo! Toda pred uspeh so postavili bogovi delo — pravi stari grški mislec.

Ljudska predavanja „Slovenske Čitalnice“

V.

Zdaj pripravljamo vse potrebno za prirejanje ljudskih predavanj v Rojenu, Barokovljah, Štetaju in Rocolu. Upamo, da ta organizacija uspe tako daleč, da bomo mogli tudi v teh okrajih v najkrajšem času pričeti s prirejanjem ljudskih predavanj.

Druga vrsta predavanj so namenjena otrokom. Naj se govori, kar se hoče: vpliv Italijanstva je še dines jako velik od skrajne meje naše okolice. Ostro se dosti stori, da se prepreča asimilacija našega elementa, ali naša briga bi morala biti za vsakega posameznika ravno tako velika, kakor za naše napredovanje v celoti. Posebno so izpostavljeni nevarnost naši otroci, ki morajo le do gotove meje posecati naše narodne šole. Ali tudi če bi imeli samo slovenske narodne šole, je še vedno treba, da se javnost briga tudi za deco izven šole. Ta potreba se zlasti živo kaže v naši okolici, kjer je kraj dosti dece zanemarjene, v materialnem kakor v moralnem pogledu, posebno pa še v narodnem oziru. Probujejo se treba mladino, na lepa pota navajati že deco, ljubezen in spoštovanje do našega jezika ucepiti že v otroška srca. Taki ljudje se nam kasneje gotovo ne izneverijo!

Predavanja se bodo začela ob 5 popoldne. Seveda je poslušalcem primerno izbrana tudi snov. Začeli smo s pripovedovanjem povesti, in pravijo, za katere imamo na razpolago jako veliko krasno izdelanih sklopičnih podob. — Za prva predavanja imamo na razpolago dve skupini snovi. V eni pripovedovanje lepe povesti o Petru Nagajevku, izdelana po otroškem romanu najslavnejše sedanje ženske pisateljice Selme Lagerlöf, ki je izšla leta 1908. svojo 50 letnico in je bil za to priliko objavljen v „Edinosti“ daljši podlistek o tej švedski pisateljici. Peter Nagajevček — ali kakor se imenuje ta 12-letni junak v švedskem originalu: Nili Helgerson — je povest najživahnejše fantazije, ki je posebno prikladna za deco od 5 do 15 let. V drugi seriji je cela vrsta več ali manj znanih pravlic, kakor Palček, Ljudože, Maček v škornjah, Rdeča kapica, Trnulčica, Zakleti grad itd. Pri prvem predavanju pokažemo vsakokrat 50, pri drugem 40 sklopičnih podob.

V predstojenih izjavljanih smo izpregovorili par besed o naši nameri v splošnem in o našem stremljenju posebej. Da je namen hvalevreden, da je naše prizadevanje potrebno, o tem smo si najbrže vsi edini. Nismo pa si edini o tem, kdo je poklican za to delo. Često opažamo, da delajo tisti najmanj za probudo ljudstva, ki imajo od našega napredovanja na Tržaškem največ konkretnega dobička.

Domače vesti.

Logični zaključki iz „Piccolovega“ krika proti hrvaški šoli. „Piccolo“ se razburja radi namere tržaških Hrvatov za osnutev ene borne hrvaške šole. V svoji očitalni nameri, da bi razpalili branitelje tiste fikcije, ki to nazivljajo „čisto italijanski značaj mesta tržaškega“, se je poslužil poševnjak „Piccolo“ — to bodi omenjeno mimogrede — celo neresničnih dejstev, obveščujoč svojo javnost, da so za hrvaško šolo v Trstu darovali: hrvaški ban toliko, hrvaški sabor toliko, dalmatinski deželni odbor toliko in „Hrvaška straža“ toliko, dočim je resnica ta, da je ta poslednja organizacija darovala v ta namen — če smo dobro informirani — 1000 K.

Ali pustimo to in pogledimo malo, do kakih logičnih zaključkov dovaia najpriprostejša logika iz krika „Piccolovega“ proti hrvaški šoli, oziroma iz pomembnosti, ki jo pripisuje tej šoli v — političnem pogledu! Italijanski tržaški list vidi v hrvaški šoli le — pretezo, le nekako vabo, ki naj pridobi Hrvat v tej in oni polovici monarhije za skupen kombiniran upad na Italijanski značaj mesta tržaškega, vidi torej v tej hrvaški šoli le politično hrvaško sredstvo. Dobro! Če pa je temu tako, če ima borna hrvaška ljudska šola v Trstu tak pomen, v koliki

nedogledno večji meri bi bilo laško vseučilišče sredstvo za utrjevanje politične pozicije Italijanstva v teh, po večini slovenskih pokrajinah izdatneje ni mogel „Piccolo“ opravičiti našega odpora proti ustanovitvi Italijanske univerze v Trstu! A ker je notorična, neutajljiva resnica — naglašamo to, ne mareč za kamele denuncijantstva, ki utegne zato zopet leteti na nas morda tudi od kake slovenske strani — da je naše politične pozicije našega domačega Italijanstva prihaja v prilog tudi tistim znanim „Idealom“, ki se n: morejo uresničiti brez škode za integriteto te države, je „Piccolo“ s svojim krikom proti hrvaški šoli v Trstu, ali točneje rečeno: z argumentacijo, s katero je opravičeval ta svoj krik, napravil največjo uslugo tistim krogom na Dunaju, ki opravičujejo svoj odpor proti laški univerzi v Trstu s strahom pred političnimi posledicami, ki bi križale državni interes.

Tako je, če ljudje v grem sovraštvu besne in v tem besnilu slepo maha jo okolo sebe — z nožem. Nož, ki naj bi kral druge, se čisto zasa ja v lastno meso njega, ki rabi nož. Tako se je zgodilo tudi „Piccolu“ v njegovem mahanju po hrvaški šoli. Urejal se je v lastno meso. Če ima že ljudska šola politični pomen, potem ga ima v veliko večji in nedogledni meri tudi vseučilišče! Konkretno povedano: Italijansko vseučilišče v Trstu bi tvorilo največjo nevarnost za vso narodno in politično pozicijo Hrvatov in Slovencev v naših obmorskih pokrajinah! „Piccolo“ sam nam je priznal to, četudi n: nameravano. V smislu tega njegovega priznanja se bomo mi tudi nadalje najodločneje uprli ustanovitvi Italijanske univerze, vse dotle, dokler ne dobimo kompenzacije, ki bi v polni meri odtehtala tisti pridobitek, ki bi pripal Italijanstvu po ustanovitvi Italijanske univerze v Trstu! Naš odpor je torej opri na najnaravnejšo pravico do samoobrambe. In zato vprašamo: ne, kje Slovence, ampak, kje Slovence, ki ima smisla za najenostavnejšo pravico, ki bi nam mogel tak boj šteti v greh, ali celo podlitati takemu boju značaj boja proti — kulturi? Nekulturni niso tisti, ki morajo voditi tak boj za — življenje, marveč tisti, ki s svojo krivičnostjo in nasilnostjo silijo druge v tak boj!

Evo — to so logični zaključki iz Italijanskega krika proti ustanovitvi hrvaške šole v Trstu!

Umrli je, star 40 let, dr. Ammiano Zuccaro, član in tajnik „Piccolovega“ uradništva ter poročevalec o tržaških občinskih stvareh.

Za spremstvo novega albanskega kneza je sedaj v resnici dobro poskrbljeno in velevariti si ne bodo mogle očitali, da niso storile vse, da pride princ Viljem Wiedski brez drugih nesreč na albanski prestol, kvečjemu da ga morda nekoliko utrdi morská bolezen. Kakor je znano, so prispele v Trst tri avstrijske vojne ladje, ki spremljo lahto „Taurus“ iz Trsta v Drač. Italijanska vlada je določila za spremstvo križarko „Quarto“, ki pa ne pride v Trst, temveč se pridruži ostalim ladjam šle na odprtem morju. V Trstu se že nahaja dalje časa nemška vojna ladja „Breslau“. Angleška je določila za spremstvo križarko „Ouessier“, ki pa je dobila nalog, da počaka do zadnjega časa v Kifu in šele odpluje v Trst, tako, da dospo semkal tik pred prihodom princa Viljema. Na drugem mestu poročamo, da je prispele v tržaško luko tudi že francoska križarka „Bux“. Aravton se torej ni treba bati, da bi jim kdo po potu iz Trsta v Albanijo ukradel njihovega novega kneza. Če bo Viljem tam doli med avstrijskimi roparji in morilci tako varen, kakor na tem svojem potovanju, je seveda popolnoma drugo vprašanje.

Pametna odredba. Laniškega leta meseca novembra je tržaško namestništvo dopisalo mestnemu magistratu dopis, v katerem je poudarjalo, da je draginja mesa v Trstu vedno enaka, vkljub temu, da so cene živine precej padle in potemtakem cene mesa v prodaji na drobno nikakor ne odgovarjajo dejanskim razmeram. Namestništvo je obenem spržilo misel, da bi se enako, kakor se je za kruh, ustanovila tudi za meso posebna komisija za uradno določanje cen. Namestništvo je obenem pozvalo magistrat, naj pripravi vse potrebno za ustanovitev take komisije. Mestni magistrat se je bavil s stvarjo in je izročil potem vso stvar mestnemu odboru in a provizorjskemu odseku, ki sta se posvetovala o njej, tako da pride sedaj pred mestni občinski svet že v prihodnji seji konkretna predlog za ustanovitev take komisije, kateri naj bi po predlogu mestnega odbora in a provizorjskega odseka pripadali: dva zastopnika namestništva in sicer obrtni referent in živinodržavnik, po eden zastopnik namestništvenega svetovilstva in trgovlaske in obrne zbornice, eden mestni svetovalec ter po eden zastopnik zadruge mesarjev in mesarskih pomočnikov, mestnega magistrata, protofizik in nadzornika klavale in tržnega nadzornika, oz. ujuah namestnikov. — Ustanovitev te komisije je bila nujno potrebna in

upati je, da mesarji odslej ne bodo tako izkoriščali občinstva, kakor so ga doslej z neutemeljenim prilajsem cen mesa. Uradno določanje cen kruha se je izkazalo prav uspešno, in tako bo tudi tu uspeh zagotovljen, kakor hitro oblasti tudi poskrbe za to, da se bodo sklepi komisije tudi natanko upoštevali.

Dr. Guido Liebman se je odpovedal časti občinskega svetovaleca. O virkih temu koraku se govori po mestu marsikaj. Ker ne moremo kontrolirati teh glasov glede na njih resničnost, naglašamo le, da glasom vseh teh vesti odpovedi Liebmanova ni prišla po lastni volji, čeprav so Italijanski listi navajali kakor vzrok preobremenjenosti z drugimi posli. Tudi nima stvar za nas nikake važnosti, ker je gotovo, da pride na mesto tega Liebmana kak drug Liebman, četudi z drugim imenom. To pa je ravno vzrok, da vendar omenjamo tega dogodka. Dr. Guido Liebman je srdit kamorist in naravnost pobesnel sovražnik Slovencev. Ob vsaki priliki kaže to svoje sovraštvu. Tako je n. pr. povodom izleta puljske N. D. O. v Trst neravnost divjel in počenjal stvari, ki so v ostriem nasprotju z najelementarnimi zahtevami dostojnosti, ki jih mora spoštovati lastni človek, ki stoji na vidnem mestu javnega življenja, pa naj je še tako srdit političen ali narodni nasprotnik. Ko je šel sprejeto mimo kavarne Stazione, je zlezal na mizo pred kavarno in rjovel, kakor da je pobesnel. In da mu niso mile izmed zob ravno lepo dehteče cvetke, to si že lahko mislimo. Vse ga je gledalo in poslušalo. In sedaj vprašamo: česa nam je pričakovati od kulturno in socialno zanemarjenih mas, če jih s svojimi izgledi vspehujujajo k divjanju ljudje, ki bi morali že po svoji narobrazbi in radi svoje pozicije v javnem življenju varovati forme dostojnosti ter dajati dobre izgled o formah, v katerih naj se vrše politični boj med — civiliziranimi ljudmi! Naj se latinska gospoda le ponašajo s svojimi raznimi Liebmani, ali — v čast jim niso!

Občni zbor Učiteljskega društva za Trst in okolico. V nedeljo, 15. t. m. je imelo tržaško učiteljsko društvo svoj občni zbor, ki se je vrtil ob precejšnji udeležbi v šoli CM družbe na Acquedotto. Ta občni zbor je, kljub temu, da je bil sklican kot izreden, imel značaj rednega občnega zbora. Dosedanji odbor je na svoji zadnji seji sklenil odstopiti, ker se mu je od strani mlajših učiteljev očitalo, da ni zadosti agilen in delaven, zato je tudi sklenil sklicati izreden občni zbor in na njem „en blok“ odstopiti. Predsednik g. Feriuga je to potem, ko se je spominjal pred kratkim umrlega g. ravatelj Antona Valentica, to tudi občnemu zboru javil. Po tržaškem poročilu se je oglašil k besedi učitelj Bukovec, ki je prečital nekako kritiko dosedanjega delovanja Učiteljskega društva. Po mnenju nekaterih „mlajših“ je v tej kritiki (morda celo programu) izražena potreba revizije programa Uč. društva in reforme njegovega delovanja. Vse preveč se deluje v drugih organizacijah in društvih, medtem ko se nase in na svojo organizacijo pozabljajo in se zanjo, za svoj ugled premalo ali nič ne stori.

Strbi se od strani „Uč. društva“ premalo za izobrazbo učiteljskega naračaja, zato trpi ugled stanu in kolegialiteta. Na splošno je naše učiteljstvo delavno, u namo, da je v službi drugih, mesto da bi delalo za se, za svoj ugled, za svoje moralne in gmoine koristi. Učiteljsko društvo uberi v tem oziru pravo pot! — Vela se je tu debata in sta takoj nastali stranki mladih in starih, to je konservativcev in mladih opozicijonancev, ki sta zavzeli vsaka svoje stališče vse tja do volitev, ki naj pokažejo, katera stranka ima večino, ki odloča, ali naj vodijo odslej društvo „stari“, hodeč še dalje po „rodoljubnih kolovozih“ ali „mladi“ elementi pod svojo zastavo. Pri volitvi se je izkazalo, da nima niti ena niti druga stranka absolutne večine, vsled česar se bodo vršile volitve še enkrat prihodnje nedeljo 1. marca ravnatom. K predmetu se se povrnemo.

Prejeli smo: Slavno uredništvo! Z ozirom na oni odstavek v članku o ljudskih predavanjih, priobčenem v včerajšnji številki Vašega cenjenega lista, v katerem očita g. dopisnik „mladi slovenski Intelligenci“ — „zlorabo narodnega imena“, ker prireja plesne vaje v korist ljudskih koliznic, si kot starešina akademicega društva, proti kateremu so one vrstice naperjene, šteljem v čast in dolžnost, da napravim cenjenim čitateljem „Edinosti“ ugotovim dejstvo, da je dotično akademicega društvo ustanovilo v okrožju svojega delokroga že deset ljudskih koliznic, katerim se kulturni in izobraževalni pomen gotovo ne more odrekniti. Prirejanje zabav v svrhu nadaljnega izvrševanja takega kulturnega in izobraževalnega dela se gotovo lahko presoja s tega ali onega stališča, kot „zloraba narodnega imena“ se pa po našem mnenju ne bi smelo nikoli označevati.

Zahvaljujem se Vam najviljudneje za objavo teh vrstic v Vašem cenjenem listu ter beležim z izrazom najodličnejšega spoštovanja — dr. Maks Obersnel.

Tržaška mala kronika.

Trst, 26. februarja.

Francoška vojna ladja v Trstu. — Včeraj ponoči je iz Smirae preko Brindisija

prispela v Trst francoska križarka „Bruix“ kateri poveljuje kapitan lilijske ladje C. V. Delege. Križarka se je zadržala pred ladje-dolom pri Sv. Marku. Na ladji je 12 topov in 431 moč moštva. Ob 8 zjutraj je križarka izmenila z baterijo pri svetilniku običajne selve. Danes dopoldne ob 11.30 je ladijski poveljnik obnem s francoskim konzulom Adrienom Chabrie posetil mestnega poveljnika kontreadmirala Koudelko, namestnika princa Hohenloheja in mestnega župana dr. Valerija.

Mrtvo žensko truplo so našli orožniki včeraj v bližini Miramarja. Truplo je kazalo starost kakih 25 do 30 let. Kakor se je zdelo po obleki, je bila ženska najbrž hišnica. Imela ni ničesar pri sebi, iz česar bi bilo mogoče dognati njeno ime. Truplo so v svojo oblačnjo izvalda prepeljali v mrtvašnico k Sv. Justu.

Star veteran, toda ne morda voljaški, temveč kaznivski, je tudi javnosti dobro znan Anton Podržaj, o katerem smo že prav pred kratkim pisali, da je bil aretiran, ker je grozil svojci pričežnic, da jo ubije. Podržaj bo menda eden tistih tržaških tčkov, ki je preživel večji del svojega življenja v zaporih. Komaj se je sedaj izkopal iz zapora, pa so ga zopet zapirali vrata zapora za njim. Sročil je bil namreč zopet aretiran, ker je v neki gostilni v ul. sv. Mavricija izmeknil gostilničarju, ko je le igral z gosti, bankovc za 10 K, ki je ležal na mizi. Gostilničar je opazil tatvino, in ko je Podržaj videl, da ga mislijo prijeti, je pobegnil. Toda ni imel dosti hitrih nog, kajti čez nekaj ur je dohitel in ustavil. Poklicali so nato stražnika, ki je Podržaja odpeljal v zapor.

Nenadna smrt. Nikola Peguja, pomorski kurjač, stanujoč v zagati delle Panco-gole št. 1, je včeraj nenadoma obolel. Prepeleli so ga z vozom rešilne postaje v mestno bolnišnico, kjer pa je kmalu nato izdihnil. Zadel ga je srčna krp.

Ponarejeni petaki. Že nekaj časa sem se nahajal v Trstu v prometu ponarejenih petkonih denar. Da je denar ponarejen, se izpozna prav lahko, ker je znatno lažji od pravih petkonov in alma srebrnega cvenaka. Komur bi prišel tak denar v roke, naj ga v svojem lastnem interesu odda na glavni policiji.

Poboj. — V gostilni v ul. dell'Omo št. 2 je prišlo sredi med tamkajšnjimi pivci iz vzrokov, ki niso natančneje znani, do prepira, iz katerega se je končno razvil pretep, ki je imel precej krvav konec. Naj-nasilnejši med vsemi pretepati je bil neki Emil Novelli, star 36 let, rodom Tržačan, stanujoč v ul. Molina a vento št. 57, ki je med pretepom potegnil iz žepa nož ter udaril z njim naprej po lici nekoga Stanislava Lippizera, potem pa še po roki. Lippizer stane v ul. della Tesa št. 170. Ranjen je bil z nožem na vratu tudi neki Josip Tizanno, star 17 let, stanujoč v ulici Montecchi št. 2. Krik in vik v gostilni je končno privabil stražnika, ki je aretiral Novellja in ga odpeljal v zapor. Ž njim vred pa je bil aretiran še drugi razgrajal in sicer težak Josip Varnerin, stanujoč v ul. Tesa 314.

Zaradi žaljenja Veličanstva je bil zaani razkričani v kavarni „Portici di Colozza“ aretiran 53letni čevljar Klemen Cimuffo, rodom Tržačan, stanujoč v ljudskem prenočišču v ul. Gaspare Gozzi.

Ker je kradel les. Neki uslužbenec zavoda za zaklepanje je aretiran včeraj na trgu Sylos 26letnega voznika Antona Rast-novicha, stanujočega v ul. Molina a vento št. 35, rodom iz Trsta, ker je naložil na svoj voz devet tramov, ki so bili last lesot-ržica Guerrina Marcona, in jih hotel odpeljati.

Iz policijskega poročila. Anton Le-nassi, star 26 let, premogar, iz Chiassoforte v Italiji, stanujoč Salita Greta 12, je bil aretiran danes dopoldne na zahtevo nekoga Marija Ranterja, ker mu je v gostilni „Alla Meridionale“ ukradel sukojo, vredno 48 K.

— Karel Cavassi, star 23 let, težak, rodom iz Nabrežine, je bil aretiran danes, ker je ukradel posodo iz čloka, v kateri se je nahajalo 16 litrov mleka. Ukradena po-soda je bila last neke Josipine Zuttioni.

Po strelu zade a. Danes okrog pol-dneva je šla 19letna Ema Varnerjeva, ki stane v ul. Settefontane št. 314, po ulici Fabio Severo. Naenkrat je začutila na desni roki bolečino, in ko je pogledala, kaj se jej je zgodilo na roki, je videla, da jo je zadela kroglica. Šla je takoj na rešilno postajo, kjer jo je zdravnik preiskal in našel, da jo je zadela kroglica iz Robert-puške s kakršnimi navadno streljalo otroci. Kroglica jej je pre-bila kožo in se zavila pod njo. Zdravnik jej jo je z lahkoto odstranil. Najbrž so na kak-tem vrtu ob cesti otroci streljali s puško in kroglica je poizkusila odletela preko ceste ter zadela dekleta.

Društvene vesti.

Hrvatsko društvo „Strossmayer“ u Trstu pozivlje na kućnu zabavo, koja će se održavati dne 28. veljače o. g. u prostori-jama via Lavatolo br. 1, I. kat. Izdajte naklonosti s djeuju: ga. Milena B. ačić Mandić ga. Marija Gorenjec, ga. Lea Schneider,

ga. Mila Odžić i ga. Lujo Gradiš. Rspored: 1. Novak: „Hrvatski“, pjeva društveni muški zbor, kojim ravna gosp. Pepe Henne-berg. 2. a) Lazi: „Rapsodija I. tempo“; b) Zuccoli: „Alma piene orientale“, udara na glasoviru gospodja Milena Brčić Man-dić. 3. Vilhar: „Mitva ljubav“, pjeva go-spodja Marija Gorenjec, na glasoviru prati gospodja Lea Schneider. 4. Dević: „Dva kandidata za samoubolstvo“, glume gg. Mi-lan Odžić i Lujo Gradiš. 5. A. Grund: „Ucvljeni udovac“, glumi g. Milan Odžić. Ples i slobodna zabava. Velika tombola, šaljiva pošta, šaljivi kinematograf. Učinak po osobi K 1—, za obitelj K 2—. Ostali po članovima uvedeni dobro došli. Pro-mena odjelo. Početak u 8 i pol sati na večer.

Tržaška sokolska župa.

V nedeljo, dne 8. marca 1914, ob 10 dopoldne, se vrši v telo-vadnici Sokola v Trstu, ulica Stadion št. 21

redni občni zbor
T. S. Ž.

z običajnim dnevnim redom.

Starosta.

„Sokol“ pri Sv. Jakobu. Dela v telo-vadnici so končana, zato je mogoče pričeti z redno telovadbo. Telovadba članov je vsak torek in petek od 8.30 dalje. S 4. sušcem začne telovadba one slovenske šolske mladine, ki ne obiskuje Cril-Meto-dove šole (pri Sv. Jakobu). Telovadbo se bo vrsto sredo in soboto: od 2—3.30 dečki, od 3.30—5 dečke. Vpisovanje v ta oddelek se vrši v soboto, 28. t. m., ob 2 pop. v Cril-Metodovi šoli (rhod ul. Mon-tecchi).

Telovadno društvo „Sokol“ v Bar-kovljah naznanja, da se je občni zbor, ki se je imel vršiti danes, 27. t. m., odložil na prihodnji petek, dne 6. marca t. l.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah. V nedeljo, dne 1. marca, ob 8.30 dopoldne bo nadaljevanje občnega zbora, ki se je vršil dne 1. februarja. Vabljeni so vsi pevci, delujoči in podpori člani ter drugi prijatelji društva, da pridejo polno-številno in točno.

Tržaško podporno in bralno društvo ima danes ob 8 zvečer svojo redno odborovo sejo.

Učiteljsko društvo za Trst in oko-lico. V nedeljo, 1. marca, se vrši nadalje-vanje zadnjega občnega zbora. Dnevni red: Volitev novega odbora.

Veliki ples „Zveze jugoslovanskih železničarjev“. — JUTRI, dne 28. t. m., se bo vršil v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu veliki ples „Zveze jugoslovanskih železničarjev“. Med plesom svira vojaška godba c. in kr. bosenskega peš-polka. Pričetek ob 9 zvečer. Vstopnina: K 1.20; v predprodaji K 1.—. V predprodaji se dobivajo vstopnice v društveni plaal, v ulici Sv. Frančiška št. 2, pri posameznih zaupnikih in pri vratarici v „Narodnem do-mu“. Čisti dobiček je namenjen podpornemu skladu Z. J. Ž. Odbor Z. J. Ž. pričakuje, da se te priredbe ne samo slovenski železničarji, temveč tudi ostalo občinstvo udeleži v čim največjem številu.

Narodna delavska organizacija

Socijalni demokratje mislijo, da gre v te institucijam tako slabo, kakor n. pr. njihov „Zari“, ki je skoro nihče ne čita, vsled česar je morda pravehiti izhajati kot dnevnik in bo z naprej samo dvakrat še izhajala na teden; konko časa, to je vprašanje; b žtome pa kmalu popolnoma zasp. Ravno tako se godi njihovim strokovnim organizacijam. Čisto naravno je, da bi hoteli to nadzovanje kakor mogoče prikriti s tem, da zvernejo polov, ki se vrši v njih-ovih vrstah na rane drugih. Priznati javnosti bi radi odvrgli od sebe prot narodnim organizacijam. Edino na ta način si človek lahko razlaga govorenje gotovih

Otroci blisploh ne smeli piti znate kave, temveč le dobro mleko s Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo.

Če se vaše gorka ali mrsla, veselo je Kathreinerjeva popolnoma neškodljiva, ugalajoča in sprito **svoje priprave** in **naibolišega** **slada** jako **trajna**.

Vprašajte, prosim, o tem svojega hišnega zdravnika.

Danes popoldne, previdena se svetimi zakramenti za umirajoče in obkoljena od svojih dragih, je mirno v Gospodu zaspala gospa

Alojzija ud. Delles rojena Černe.

Podpisani potrjim srcem naznanjajo pretužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

Pogreb zemskih ostankov drage pokojnice se bo vršil v soboto 28. t. m. ob 3 popoldne iz hiše žalosti ulica del Lavatolo šte. 5.

TRST, dne 26. februarja 1914.

ANTON, predsednik c. kr. pomorske vlade } sinovi.
Doktor EUGEN, }

EMA poročena DESENIBUS } hčere.
IDA „ de KÖNIG
EMILIA „ BICHLER }

skupno s zeti in unuki.

Uljudno se odklanja sožalne posete in vence.

Brez vsacega obvestila.

Pogrebno podjetje ZIMOLO.

Kontoristinja

perfektna korespondentinja v slovenščini, nemščini in italijanščini neomadeževane preteklosti

se takoj sprejme.

Ozira se le na najboljšo moč. Plača po dogovoru.

Ponudbe s prepisi spričeval — ka-tera se ne vrnejo na

Žganjarna Robert Diehl, Celje.

Cenejša kava

Najfinejša Soja-Perl bobova kava, enako pečena, izvrstnega okusa in izdatnosti. Nikako žito ali pa sladje. Pošiljatve na vse kraje Avstro-Ogrske. Poštne pošiljatve netto 4 in pol kg.

K 4.80 poštne prosto

Najcenejše in najboljše kavi enako blago

Žganjarna kave „Santosa“

Kralj. Vinogradi 1573, Češko.

KARL GOMISEL

stara trgovina jestvin

Rojan, ulica Montorsino št. 16

Prodaja po najnižjih cenah vsakovrstne jestvine, kolonijalije in druge pridelke. Ima vedno najboljše prekajeno meso.

Trgovina jestvin in delikates

MARCEL LAZAR

(prej Celeste Furlani)

Trst, via Belvedere št. 57.

Prodaja vedno sveže testenine iz Ilir-ske Bistriče ter iz drugih sunanjih tovarn. Vino in likeri v staklenicah. Postrežba na dom. Razpoložljiva se pa-kete od 5 kg naprej: kave, olja i. dr

Briljantna ekzistenca

Za prodajo nove izborne kave (ne pe-čeni ječmen) se iščejo

zastopniki

ki bi obiskovali zasebnike proti pro-viziji 20%. Poskusni uzorci brezplačno.

Franc Morsner, Kr. Vinogradi 1573.

Ivan Tassinari

Rojan, via di Roiano 7.

Priporoča svojo mesnico z razprodajo vsakovrstnega mesa.

M. REMONDINI

tapetnik,

Trst, ul. Cecilia de Rittmeyer 9
priporoča slav. občinstvu svojo delavnico ter zagotavlja točno izvršbo za vsako delo.

JAKO ZMERNE CENE

Jšče se za prvovrstni min zastopnik za Trst in Istro.

Isti mora biti v tej stroki dobrovpeljan ter mora položiti kavejco. Ponudbe pod „Besonders tüchtig P 1185“ na Haase-stein & Vogler A. G. Dunaj I

Podpisani javlja slav. občinstvu, da je odpri

čevljarnico v Trstu ul.

Farneto 33

(prilike). — Sprejemajo se naročbe po meri za vse vrste obuv, ameriških, angleških itd. itd. — Popravljajo se čevlji po zmerni ceni. Delo solidno. **ANTON ZAVERNIK.**

ODLIKOVANA

tržaška čevljarna

Trst, ulica Giosué Carducci 21. Izbera obuvale vsake vrste, najboljših tu in inozemskih tovarn po najzmernejših cenah. Blago prve vrste. Mo-derne oblike. Delo solidno in perfektno

Prva sloven. mirodilnica v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carradori št. 18, v bližini gostilne NDO. Zaloga barv, čopičev, mrežič za plin, predme-tov iz gumija, sveč, mila, parfum., min. vod itd.

„Slavija“

uzaj. zavarov. banka v Pragi

Rezervni fond K 63,432.10192

Izplačano odškodnine in kapitalije Kron 129,965.30425.

Dividend se je doslej izpl. 2,899.79526.

Po velikosti druga vzajemna zavarov. naše države z vseskozi slov.-narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombi-nacijah pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavar. na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in naj-kulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Zavaruje tudi proti vltomu.

Dovoljuje iz čistega dobička iz-dane podpore v narodne in občno-koristne namene.

Glavni zastopnik v Trstu

V. CEGNAR, ulica Caserma 12,

TELEFON št. 2147.

Mizarska delavnica

Lourenc Ivgnčič

Trst, ulica Aless. Manzoni 3

izdeluje vsakovrstna pohištvena in stav-binska dela. Ima pripravljene moderne spalne sobe in kuhinjsko pohištvo vseh slogov. — Cene zmerno. Solidno delo.

socijalno-demokratskih zaupnikov, ki se širijo v zadnjem času, češ, da se „Nar. del.“ s 1. marcem zapre. Seveda, da bi bila to največja veselost za socijalne demokrate. O polomu N. D. O. so že večkrat govorili — a imeli so vedno smolo. Privlačno jim to veselje prav iz srca — vsaj lažje preneso polom „Zarje“ in katastrofo izgubljanja slovenskih delavcev, ki se vrši danes trdno, kakor še nikoli, in so vse temu dejstvu nasprotujoče vesti navadne laži in hišnavščina. O tem se bodo gospodje sodrugi imeli priliko še dolgo — dolgo časa prepričavati.

Podružnica NDO pri Sv. Jakobu sklicuje za nedeljo, 1. marca ob 10 dopoldne javen shod v dvorani Delavskega kosa, društva pri Sv. Jakobu. Dnevni red: 1) Položaj organizacije in usvajanje novih skupin, 2) delovanje podružnice in vprašanje podpor, 3) občni zbor deželne organizacije v Trstu, 4) slučajnosti. — Vabilno šentjakobsko delavstvo, da se v obilnem številu udeleži tega shoda.

Osebnostni izvrševalni odbor N. D. O. Danes, v petek, točno ob 8 zvečer izredna odborova seja osebnostnega izvrševalnega odbora. Ker je na dnevnem redu točka, ki mora biti takoj rešena, so naprošeni odborniki in nadzorniki, da se seje gotovo udeležijo.

DAROV!

— Na svatbi člana pevskega društva „Trst“, gosp. Fr. Malisa, se je nabralo za moško podružnico C. M. D. v Trstu, 12 K. Denar hrani uprava „Edinosti“.

Slovensko gledališče v Trstu.

V nedeljo ob 3.30 popoldne se uprizarj kot kronka predstava

„GOSPA MAJORKA“

Ta predstava bo nudila popoldanskemu gledališkemu občinstvu lep umetniški užitek.

Zvečer pa bo premijera izborne in duhovite veseligrice

„GOSPOD SENATOR“.

Ta veseligrice se nahaja stalno na repertoarju vseh velikih gledališč. Igra je tehnično sijajno obdelana in polna zdravega in nepretrganega humora.

Vstopnice za obe predstavi se dobivajo pri gledališki blagajni.

Vesti iz Goriške.

Goriški deželni zbor ta teden konča svoje delo. Četudi ni bilo okoli sej, reči pa se more to, da je jako delaven. Odsedki so imeli dela čez glavo, kar je bilo razvidno iz točk, postavljenih na dnevi red. Brzko pa se občutilo posledice Pajerjevega katastrofalnega gospodarstva. Ni denarja, treba šteti.

Pustni terek v Gorici je potekel prav pusto. Se meščicev konflikt na Travniku ni bilo toliko, kolikor druga leta. Vreme je bilo krasno. Po ulicah se je sprehajala največ mladih. O nekdanjem pusnem torku v Gorici ni več ne duha ne sluha. Prodajalne so bile popolnoma zaprte.

Vedno renjiko, obtoženi žaljenja veličanstva. Pred okroglim sodiščem v Gorici je sedel renjiko Zannao, obtožen žaljenja veličanstva, katero je zagrešil v neki gostilni v Crauglio v Furlaniji. Obsojen je na 4 mesece težke ječe. Kadar jih preste, ga pošljejo čez mejo.

„Pestra reduta.“ Letos se je vršila v Gorici Sokolova maskirada pod imenom „Pestra reduta“. Vspela je prav lepo, obisk je bil velik. Videlo se je dosti lepih mask. Tudi ta prireditev je v čast goriškemu Sokolu.

„Bratje sv. Bernarda.“ To lepo igro uprizarjajo v nedeljo 1. marca že drugič v Trgovskem domu. Uprizarjajo jo pridni člani uradniškega odseka goriškega Sokola. Pričakujemo obilne udeležbe.

Kolonsko vprašanje. O zakonskem načrtu, ki je predložen deželni zboru, se pridno posvetujejo odseki. Prisoten je tudi odposlanec ministrstva. Koloni pričakujejo rešitve, ali ta pride le počasi, za kogar sploh pride. Če bo le možno, sprejme deželni zbor zakonski načrt še v tem zasedanju.

Muzejsko društvo za Goriško bo imelo svoj redni občni zbor 12. marca t. l. To velevažno društvo se jako lepo razvija in ima nabranih mnogo dragocenih stvari.

Občinski volitev v Gorici, ki bodo najbrže koncem marca, se udeležijo tudi Slovenci. Dolžnost slovenskih volitev je, da gredo voliti vsi, do zadnjega moža! Pokazimo, da smo tukaj in da zahtevamo primerno zastopstvo v goriškem mestnem svetu. Imeniki so razpoloženi na glavarstvu še do 11. marca. Čas za reklamacije je od 4. do 14. marca. Imenik volitev pa je na razpolago tudi v pisarni Narodnega odbora v ulici sv. Ivana št. 7 vsak dan od 4—6 popoldne, ob nedeljah dopoldne od 10—12. Narodni odbor daje tudi vsa potrebna pojasnila.

Vesti iz Istre.

Iz Ospa. Po zaslugi našega nadučitelja Josipa Bertoka je uvedena pri nas pošta nabiralnica. Je to sicer mal napredek, vendar bi bili mi Ospci in Gabrovčani iz srca hvaležni tudi na tem, da ni slavno počtuo in brzojavno ravnanje v Trstu pokazalo tudi ob tej priliki, kako — ne spoštuje narodnega značaja naših krajev in pa v državnih zakonih zajamčene enakopravnosti. Užalilo nas je to ravnanje, ker je na pečatu nabiralnice, slovenskemu jeziku — prestimo: na izključno slovenskih tleh — določilo zadnje mesto. Napis se glasi: Ospa — Osp. Dalo je torej prednost italijanski skovanki, dala ni v naši vasi niti enega Italijana! Ali pa morda to slavno ravnanje ravna ne ve, da je naša vas čisto slovenska? Vemo sicer, da je poštnih uradnikov, ki ne trpe preveč na slabosti prevelikega poznavanja narodnostnih razmer v naših krajih, ker gledajo na nje le skozi italijansko in nemško pobarvano steklo; vendar pa ne moremo verjeti, da ne bi poznali teh razmer v krajih, ki so Trstu tako blizu, da bi iz počtne palače takorekoč lahko — pljunili nanje. Naša vas je Osp in le Osp — in nima nobenega drugega imena. To naj si zapomnijo gospodje in naj preduraditijo napis tako, da bo odgovarjal spoštovanju do naših krajev in — zdravi pameti!

MALI OGLASI
se računajo po 4 stot. besedo.
Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Anton Barucca, mizar, delavica za vsakokratno delo. Trst, ulica S. Francesco d'Assisi 2, dvorišče. 2009

Dve meblirani sobi s pečo in plinom se oddaja v ulici Geppa 16. III. n. levo. 157

Izkušeni živinorejci se pripravljajo slavnemu občinstvu za vse domače živali. Ivan Ma v r. č. kozar v Hrušici pri Podgradu, Istra. 156

Konsumno društvo v Lonjerju se priporoča slavnemu občinstvu za obilen obisk, ker toči samo domače vino prve vrste. 2039

Meblirana soba s hrano ali brez iste, za eno ali dve osebi, se oddaja v ulici Commerce 9, pritišče. 337

Nova brivnica Via Belvedere št. 4 se priporoča slavnemu občinstvu. Udani Muljevič Jurij, bivši pomočnik V. Gjurina. 2006

Stalni krajevni agenti zmožni nen-čine, se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajo v Avstro-Ogrski dovoljenih srečk. — Ponudbe pod „Merkur“, Brno, Neugasse št. 20. 3442

Pekarna in odlikovana slaščičarna M. STOPAR
Trst, ul. S. Giacomo 7 (Corso) s podružnico v ul. Caserma 12. Telefon 1063
SVOJI K SVOJIM!

Za birmo in ženitnine bogata izber konfekcij, bombonier ter vsak dan svežih slaščic.

Velika zaloga in tovarna pohištva
ANDREJ JUG - TRST
Via S. Lucia 5-18
Via S. Lucia 5-18
BOGATA IN LEPA IZBERA PLEHNE IN NAVADNEGA POHIŠTVA TAPETARIJE
DELO BOGATNO in vsakovrstnih stališ.

... NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA V TRSTU ...
reglativna zadruga z omejenim jamstvom.
NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE
sprejema in obrestuje **vloge na knjižice po 4¹/₂—4³/₄—5%**
Daje posojila na menjice in vrednote na mesečna ali tedenska odplačila.
Eskomptuje trgovske menjice. Prodaja sračke na mesečne obroke.

SVOJI K SVOJIM!
Ferdinand Gombac
Trst, ulica Molin a vento (Rocol) 25
priporoča cenj. občinstvu svojo
trgovino jestvin :: in kolonijalnega : blaga
kakor tudi ŽGANJARNO.
Blago vedno sveže. - Postrežba na dom. - - - Cene zmerne in solidne.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril popolnoma novo
trgovino jestvin
Trst - Rojan št. 3
ter se priporočam za mnogobrojen obisk.
FRAN SLUGA.

V dobroznani mesnici
Valerio Demarchi
Trst — Piazza barriera vecchia št. 9
Telefon št. 26—56.
se prodaja vedno prvovrstno goveje, telečje in kostrunovo, jančje in kokošje meso.
Obit : Kuhanje govejih vamp, zaloga suhih osoljenih črev in sličnih izdelkov.
Postrežba tudi na dom. — Cene zmerne.

Slovensko konsumno društvo
Trst, ulica Lazzaretto vecchio 31
se priporoča toplo vsem svojim udom in Slovanom sploh. Toči se izvrstno vipavsko, dalmatinsko in istrsko vino ter puntigamsko pivo. Domača kuhinja z gorkimi in mrzlimi jedili. — Postrežba točna.

Automobil - Universal
Ford 16--20 HP
Novi modeli 1913
Pomnoženo proizvajanje. Znižanje cen!
4—5 sedežev K 4800; 2 sedeža K 4300. Laudale 6 sedežev K 6300. Popolna oprava Capote s stranjskimi zavzami, steklo, pet svetilk, generator za acetilenjski plin, rog, kilometrski števec in hitromer. Cene veljajo za voze prosto vozalne in colne v Trstu.
ANTON SKERL,
sodnijski izrednec
Trst, Piazza Carlo Goldoni. Telefon 1734.
Garage: Via dei Bacchi 18. Telefon 2247.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov.
Izdiranje zobov brez
vsake bolečine
Dr. J. Cermak V. Tuscher
zobozdravnik konces. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Zaloga moke, otrobov in ovsa prve vrste
RUGGERO GAMBEL
Trst, ulica dei Bachi št. 8.
vogal ulice Requedotto. Telefon št. 24-03.

Veliko skladišče klobukov
dežnikov, bele in pisane srajce, izlodek, platna žopnih robov, moških nogavice itd. itd.
K. CVENKEL Trst, Corso 32
Cene zmerne. - Postrežba točna in vestna
Narodna trgovina. Narodna trgovina.

JADRANSKA BANKA

TRST, VIA CASSA DI RISPARMIO 5 (LASTNO POSLOPJE).

KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prioritete, delnice, srečke itd. VALUTE IN DEVIZE. PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. SAFE - DEPOSITS. PROMESE. Brzjavi: JADRANSKA.	VLOGE NA KNJIŽICE -- 4% -- od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačuje banka iz svojega. OBRESTOVANJE VLOG na tekočem in žiro-računu po dogovoru.	FILIJALKE: DUBROVNIK KOTOR LJUBLJANA METKOVIČ OPATIJA SPLIT ŠIBENIK ZADAR	AKREDITIVI, ČEKI IN NA KAZNICE NA VSA TU- IN INOZEMSKA TRŽIŠČA. Živahna zveza z AMERIKO. REMBOURSNI KREDITI. PRODAJA SREČK RAZREDNE LOTERIJE.	ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROČILA. INKASO. Telefoni: 1463, 1793 in 2676.
---	---	---	--	---

MENJALNICA.

URADNE URE: 9—12¹/₂, 2¹/₂—5.

ESKOMPT MENIO.

Trgovci! Peki! Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjak. naročajte pri domači trgovci, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. Priporočam se vam udani J. J. SUBAN, Trst, Via Vasari 10. Telefon N. 2266.